

โนรา: การอนุรักษ์และพัฒนา¹

ชวน เพชรแก้ว

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

จังหวัดสุราษฎร์ธานี 84100

อีเมลล์: chuan@sru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความนี้นำเสนอสาระสำคัญ 3 ประการ คือภาพลักษณ์ของโนรา ความคิดในการพัฒนาโนรา และสู่ทางการอนุรักษ์ ด้านภาพลักษณ์ของโนราชี้ให้เห็นว่า โนราเป็นวัฒนธรรมการแสดงของชาวภาคใต้ที่ผู้แสดงสื่อสารด้วยการเคลื่อนไหวของร่างกายอย่างมีจังหวะซึ่งสัมพันธ์กับความคิดและจิตวิญญาณ โนรามีต้นกำเนิดหรือรากเหง้า มีการทำหน้าที่ และมีกระบวนการรักษาคุณค่า กระบวนการรักษาคุณค่าโนรา คือกระบวนการผลิตซ้ำที่ใช้การผสมผสานและปรับเปลี่ยน ด้านความคิดในการพัฒนาโนราเน้นการดำรงอยู่ในปัจจุบันและอนาคตโดยที่ไม่สูญเสียเอกลักษณ์เดิมมากนัก การเปลี่ยนแปลงควรเป็นไปอย่างค่อยเป็นค่อยไป ด้วยการประสานความคิดอย่างลงตัวระหว่างศิลปิน ผู้สืบทอด และผู้แสวงหาประโยชน์ ไม่ใช่เปลี่ยนแปลงเพื่อความแปลกใหม่หรือเพื่อความจำเป็นทางเศรษฐกิจ ควรเน้นการคงรูปแบบเดิม โดยเปลี่ยนแปลงเพียงบางส่วน ขณะเดียวกันต้องให้ความสำคัญในการแลกเปลี่ยนกับวัฒนธรรมใหม่ ส่วนสู่ทางการอนุรักษ์ควรเน้นการศึกษาวิจัยให้ได้ข้อมูลระดับลึกเกี่ยวกับองค์ความรู้โนราในทุกด้าน และนำผลการศึกษาวิจัยมาปรับใช้ ในการอนุรักษ์โดยยอมรับการปรับเปลี่ยนรูปแบบ การสร้างรูปแบบใหม่ รวมทั้งใช้เทคนิคและลีลาการเคลื่อนไหวแบบใหม่เข้าไปด้วย

คำสำคัญ: โนรา, การอนุรักษ์, การพัฒนา

¹ ปรับปรุงจากเรื่องปัจจุบันและอนาคตของโนราห์ ในรวมบทความทางวิชาการวัฒนธรรมศึกษา “ที่ทรงศรีวัฒนธรรม” สถาบันทักษิณคดีศึกษา พ.ศ 2540 พิมพ์ที่ บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)

Nora: Conservation and Development

Chuan Petkaew

Faculty of Humanities and Social Sciences, Suratthani Rajabhat University,
Suratthani 84100, Thailand
E-mail: chuan@sru.ac.th

Abstract

This article demonstrates 3 main points: image of Nora, Nora development concepts, and means of conservation. First, for the image of Nora aspect, it indicates that Nora is a performance culture belongs to Thailand's southern people of which the performers communicate with the audience by using rhythmic body movements. Nora relates to people's mind and spirit and has an origin or root. It also carries functions as well as maintenance process. Nora maintenance process is a repetitive production process which requires integration and adaptation. Secondly, in terms of Nora development concepts, it is aimed at its existence in the present as well as the future without sacrificing too much its original uniqueness. The change should proceed gradually by the harmonious collaboration of concepts and suggestions among artists, audiences, and benefit seekers. The change should not be conducted for novelty or economic necessity but rather be focused in maintaining the original pattern and alter only some parts. At the same time, the importance should also be paid to exchanging ideas with new cultures. Thirdly and lastly, as for the conservation means, the emphasis should be given to conducting researches in order to obtain insight data regarding every aspect of Nora knowledge.

The research findings should then be utilized for conservation in accordance with acceptance of the pattern change, patter reformation, as well as adopting new movement techniques and styles.

Keywords: Nora, Conservation, Development

บทนำ

บนพื้นฐานของโลกปัจจุบันต้องยอมรับกระแสความเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปอย่างรวดเร็วว่าได้ก่อให้เกิดความรู้ใหม่มากมาย การประยุกต์ใช้ความรู้เป็นไปอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะการสร้างเทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการที่มีมากจนเหลือเพื่อการทำลายระบบนิเวศเกิดขึ้นอย่างหนักหน่วง ทรัพยากรธรรมชาติร่อยหรอลงและขาดแคลน ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นทุกระดับครอบครัว ทำให้ระบบชุมชนอ่อนแอ จริยธรรมของผู้คนเสื่อมถอยลงอย่างเห็นได้ชัด ระบบคุณค่าใหม่ซึ่งเป็นที่นิยมมากขึ้น อาทิ ความรวดเร็ว ความฉาบฉวย การบริโภคโภคทรัพย์ ฯลฯ กระแสการเปลี่ยนแปลงที่วุ่น เป็นกระบวนการทำลายความหลากหลาย (Diversity) ทั้งทางชีวภาพ และทางวัฒนธรรม ผลกระทบคือการอ่อนตัวของกลไกการเรียนรู้ในชุมชน การไหลออกของทุนชุมชน เป็นไปอย่างต่อเนื่อง จนทำให้ชุมชนขาดความเป็นตัวของตัวเอง และพึ่งตัวเองได้ยากขึ้น จากสภาพความเปลี่ยนแปลงที่ปฏิเสธไม่ได้นี้ การปรับเปลี่ยนเชื่อมโยงวัฒนธรรมเก่ากับบริบทใหม่เข้าด้วยกัน จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง บนเส้นทางของการทำให้ทันสมัยจะต้องนำสิ่งใหม่มาปรับใช้ คู่ขนานกันไป พลวัตของการเรียนรู้และการปรับตัวตามเหตุปัจจัยแห่งยุคสมัยจะต้องเป็นไปอย่างเลือกสรรด้วยวิจาร์ณญาณ มีกระแสการปรับตัวทางวัฒนธรรมให้สอดคล้องเพื่อความอยู่รอดทั้งในปัจจุบันและอนาคต การพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของประเทศที่เดินตามโลกทุนนิยมเสรีโดยรับเอาเงื่อนไขจากภายนอกมาเป็นระบบเศรษฐกิจ ในที่สุดก็ได้เกิดภาวะวิกฤตหลายระลอก ภาวะเช่นนี้ทำให้ในปัจจุบันชุมชนต่าง ๆ ไม่น้อยหันมาสนใจเกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพและความหลากหลายทางวัฒนธรรมมากขึ้น ระบบเศรษฐกิจที่สอดคล้องกับศักยภาพ ทรัพยากร สังคมและวัฒนธรรม รวมทั้งความสันตติจิตเจตน์ที่มีอัตลักษณ์อยู่ในสังคมไทย หรือที่เรียกว่าเศรษฐกิจชุมชน ได้รับการนำมาพลิกฟื้นขึ้นในชุมชนของภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ เพื่อให้สามารถช่วยตนเองและพึ่งตนเองได้ อย่างไรก็ตามมิได้หมายความว่า เศรษฐกิจ และการคงอยู่ของสังคมวัฒนธรรมของเราได้ปลีกตัวออกจากเศรษฐกิจสังคมแบบใหม่โดยสิ้นเชิง

การแต่งตัวของโนราที่เล่นรับเสด็จรัชกาลที่ 5 ที่อำเภอปากพนัง เมืองนครศรีธรรมราช
เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2448

การเน้นความสำคัญของความเติบโตทางวัตถุในการพัฒนาประเทศไทยที่ผ่านมา ดูเหมือนว่าวัฒนธรรมหรือความรู้ใด ๆ ทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีบทบาทในการพัฒนาค่อนข้างน้อย ด้วยเหตุนี้จึงเป็นผลให้ความเติบโตทางสังคมขาดดุลภาพ โดยเฉพาะสังคมชนบท ความมั่นคงและความเชื่อมั่นในตนเองมีน้อยลงทุกที ชนบทต้องพึ่งเมืองในทุกด้าน การสร้างความมั่งคั่งแก่ชีวิตจึงขาดการเลือกสรรอย่างมีปัญญาและขาดความเป็นอิสระ เพราะว่าชาวชนบทรู้จักตนเองและสภาพแวดล้อมของเขาน้อยลงไปมาก ทางหนึ่งที่จะช่วยให้ชนบทมีความหมายต่อการที่จะเผชิญปัญหาและแก้ปัญหาให้แก่ตนเองได้ ก็คือ การให้ความสำคัญต่อการศึกษาท้องถิ่น เพื่อที่จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ถึงช่องทางเลือกหลาย ๆ อย่างที่บรรพบุรุษได้เคยเผชิญ รู้ถึงสภาวะการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและมีผลกระทบต่อท้องถิ่น ตลอดจนสำนึกถึงศักยภาพของตนเองในการเผชิญกับความเปลี่ยนแปลง เพื่อที่ว่า จะสามารถตัดสินใจกระทำหรืองดเว้นการกระทำอย่างมีสติรอบรู้

กรณีของโนราซึ่งเป็นวัฒนธรรมการแสดงของท้องถิ่นภาคใต้ อันเป็นศิลปะการร่ายรำที่เป็นมาตรฐานชั้นสูงนั้น ในช่วง 40 ปีที่ผ่านมา ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากภายในทุกด้าน มรดกทางวัฒนธรรมโนรา ซึ่งเป็นเรื่องของความสำนึกในรากเหง้าของตนเอง ความภาคภูมิใจในคุณค่า และความสามารถในการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสภาพที่เป็นจริง

ของชีวิตในปัจจุบันโดยไม่ทำให้คุณค่าสูญเสียความหมายและความสำคัญดั้งเดิมไปนั้น เกือบจะกล่าวได้ว่าเกิดความสับสน บางครั้งทั้งศิลปินและผู้ชมไม่สามารถจะแยกจากกันได้ ระหว่างคุณค่าที่ควรรักษาและคุณค่าที่ควรปรับเปลี่ยนหรือปล่อยทิ้งไป การที่จะสามารถเข้าใจ และรู้ซึ่งถึงคุณค่าและมรดกทางวัฒนธรรมโนราคงไม่มีอะไรดีไปกว่าการศึกษาให้รู้ถึงอดีต ปัจจุบัน และการได้สัมผัสสัมพันธ์หรือมีส่วนร่วมับประสบการณ์ของชาวบ้าน ซึ่งส่วนหนึ่งยังคงสืบทอดเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอยู่ในปัจจุบัน การศึกษาเรียนรู้อดีต ปัจจุบันและสัมผัสประสบการณ์ชีวิตดังกล่าวไม่ใช่เป็นการทวนกระแสสังคมที่เคลื่อนเปลี่ยนในบริบทใหม่ แต่เป็นการเรียนรู้เพื่อการผลิตซ้ำให้ศิลปวัฒนธรรมโนราสามารถดำรงอยู่ท่ามกลางกระแสของการเปลี่ยนแปลงที่รับมาจากภายนอก ซึ่งไม่ได้มีคุณค่าต่อการสร้างสรรค์ไปสู่การพัฒนาเพื่อความอยู่รอดที่แท้จริง

ภาพลักษณ์ของโนรา

ภาคใต้ของประเทศไทยร่ำรวยในด้านศิลปวัฒนธรรมโดยเฉพาะในด้านนาฏศิลป์ มีหลายอย่าง เช่น ลิเกป่า มะโย่ง ร่องเงี้ยว โนรา ฯลฯ โนราได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางว่าเป็นนาฏศิลป์ที่เป็นตัวแทนของชาวภาคใต้ ซึ่งมีลีลาและคีตลักษณ์บอกถึงความแข็งแกร่ง ขี้กบ ขี้บ๊อง และเด็ดขาด เป็นกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่เก่าแก่ เป็นการสื่อสารที่ใช้ร่างกายเป็นเครื่องมือและใช้การเคลื่อนไหวอันเป็นไปอย่างมีจังหวะ โดยมีความสัมพันธ์ระหว่างความคิดและจิตวิญญาณของผู้แสดง ซึ่งเมื่อผสมผสานกับลีลาดนตรีที่ประโคนควบคู่กับลีลาท่ารำและบทร้องแล้ว จะบอกถึงความหนักแน่น เสียดขาด ฉับพลัน และอีกทีก็เร้าใจเป็นอย่างยิ่ง โนราจึงเป็นการแสดงที่ไม่ใช่เพียงเพื่อความบันเทิงหรือเป็นเพียงกิจกรรมนันทนาการเพื่อผู้ชมเท่านั้น แต่มีความสำคัญต่อชีวิตชาวบ้านเกือบทั้งชีวิต ทั้งนี้เนื่องจากศิลปินได้ใช้การแสดงโนราเป็นเครื่องแสดงปฏิกิริยาตอบสนองต่อความต้องการของสังคมและต่อปัญหาสังคม โนราจึงอาจนับได้ว่าเป็นส่วนประกอบหนึ่งของประวัติศาสตร์สังคม การอนุรักษ์โนราจึงมีความหมายอย่างยิ่ง

โนราเล่นถวายรัชกาลที่ 5 ที่วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร เมืองนครศรีธรรมราช
เมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2448

โครงร่างกว้าง ๆ ของสังคมชาวบ้านภาคใต้ เป็นวิถีชีวิตที่เรียบง่ายไม่สลับซับซ้อน อยู่ในความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับโครงร่างของวัฒนธรรมอย่างไม่แยกส่วนหรือกลืนเป็นหน่วยเดียวกัน นอกจากนี้ยังมีลักษณะของการดำรงชีวิตที่ค่อนข้างประหยัด วิถีชีวิตโดยรวมไม่มุ่งสะสมหรือบริโภคทรัพยากรมากมายเกินความจำเป็น ให้ความสำคัญในคุณค่าของชีวิตมากกว่าวัตถุ อีกทั้งมีวิถีชีวิตรักอิสระ อันเป็นรูปแบบที่โยงใยกับความเรียบง่ายและชีวิตแบบประหยัด ลักษณะดังกล่าวของชาวบ้านมีลักษณะเป็นเช่นนี้สืบทอดมายาวนาน จึงปฏิเสธไม่ได้ว่าความเป็นโนราในยุคเก่านั้น มีความสัมพันธ์อยู่กับสิ่งเหล่านี้อย่างแยกกันไม่ออก อยากรณีของการให้ความสำคัญในคุณค่าของชีวิตมากกว่าวัตถุเพียงกรณีเดียว จะเห็นได้ว่าผู้ที่ได้รับการยกย่องจากมาตรฐานของชาวบ้านตามแบบสังคมหมู่บ้าน ศิลปินโนราโดยเฉพาะผู้เป็นนายโรงจะเป็นผู้ได้รับความนิยมนยกย่องจากสังคมอย่างสูงยิ่ง แต่ในกระแสของความเปลี่ยนแปลงทางสังคมในยุคปัจจุบัน วิถีชีวิตที่เรียบง่าย ประหยัด การให้ความสำคัญในคุณค่าของชีวิตมากกว่าวัตถุ และชีวิตที่เป็นอิสระ ได้ปรับเปลี่ยนไปเป็นตรงกันข้ามกับสภาพเดิมอย่างเห็นได้ชัด อาจจะยังคงมีชาวบ้านส่วนหนึ่งที่สืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมดั้งเดิมไว้บ้าง ก็เพียงเฉพาะชุมชนที่รับอิทธิพลของสังคมสมัยใหม่เข้าไปไม่มากนัก อย่างไรก็ตามสิ่งที่นำวิกฤตการณ์ของความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอย่างหนึ่งก็คือ การที่ลูกหลานของชาวบ้านหรือ

ศิลปิน ซึ่งผ่านการศึกษาในระดับต่าง ๆ ล้วนแต่ปรับตัวเข้าสู่ระบบสังคมในบริบทใหม่แล้วทั้งสิ้น จะโดยรู้ตัวหรือไม่ก็ตาม เขาเหล่านั้นได้แปลกแยกจากสังคมเดิม จากคุณค่าและมรดกทางวัฒนธรรมไปแล้วเป็นอย่างมาก ในประเด็นนี้สิ่งที่น่าคิดสำหรับกรณีของโนราห์คือความหวังที่จะให้มีการสืบทอดโนราอย่างจริงจังเป็นสิ่งที่ยากลำบากเลือนราง และเมื่อประกอบเข้ากับความเป็นทางเศรษฐกิจ และการโหมกระหน่ำของสื่อบันเทิงสมัยใหม่ด้วยแล้วก็ยิ่งทำให้ทางเลือกที่จะทำให้โนราคงอยู่มีความจำกัดยิ่งขึ้นอีกเป็นหลายเท่า

โนราเล่นในงานฉลองพระธาตุ เมืองนครศรีธรรมราช

ถ้าพิจารณาวัฒนธรรมโนราในลักษณะที่มีความสัมพันธ์กับสังคม จะเห็นได้ว่าไม่แตกต่างกับวัฒนธรรมด้านอื่น ๆ โนรามีต้นกำเนิดหรือรากเหง้า มีการทำหน้าที่ มีกระบวนการการรักษาคุณค่า และมีการแตกดับสูญสลาย ในแง่ของต้นกำเนิดหรือรากเหง้า คงจะต้องกล่าวถึงอีกในรายละเอียด สำหรับผู้เขียนมีความเชื่อว่าโนราเป็นศิลปวัฒนธรรมของภาคใต้ที่ได้รับมาจากภาคกลาง แต่ภาคกลางได้รับแบบแผนของศิลปวัฒนธรรมชั้นสูงนี้ไปใช้ ส่วนแง่ของการทำหน้าที่โนราแต่เดิคงจะเป็นการร่ายรำประกอบพิธีกรรม จากจุดนี้ถ้าจะอธิบายหน้าที่ของโนราในฐานะที่เป็นพิธีกรรม ก็มีขึ้นเพื่อทำหน้าที่รักษาจิตสำนึกร่วมของชุมชน คือนอกจากเป็นเครื่องนันทนาการของชาวบ้านยังเป็นสื่อในการติดต่อกับวิญญาณสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือสิ่งเร้นลับเหนือธรรมชาติ แต่ในปัจจุบันหน้าที่ของโนรามีหลากหลายออกไป

มาก จากการที่ได้ทำหน้าที่ในสังคมแต่เดิมกับหน้าที่ใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไปนั้นคือสิ่งชี้ให้เห็นว่า กลไกและกระบวนการรักษาคุณค่าโนราให้คงอยู่มีมาโดยตลอด ถ้าไม่เช่นนั้นแล้ววัฒนธรรมโนราคงจะล้มหายตายจากไปนานแล้ว กระบวนการที่ทำให้โนราคงอยู่ได้ดังกล่าวคือ กระบวนการผลิตซ้ำ (reproduction) นั่นเอง โดยกระบวนการนี้จะต้องดำเนินไปด้วยกลไกต่าง ๆ เช่น นำเหล่าเก่าไปใส่ในขวดใหม่ หรือเหล่าเก่าในขวดเก่าแต่เปลี่ยนฉลากใหม่ เป็นต้น อย่างไรก็ตามการแตกดับสูญสลายของโนราใช่ที่จะเป็นไปได้ เพราะว่า เหตุปัจจัยไม่ได้อยู่ที่กระบวนการผลิตซ้ำอย่างเดียว จริงอยู่อาจจะมีความคิดว่าส่วนหนึ่งเกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตซ้ำ แต่ก็ยังมีคำตอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเร่งให้การดับสลายของโนราถึงจุดจบได้ เช่น ผู้เสพยาหรือผู้ใช้วัฒนธรรม การดำรงตนอยู่อย่างตั้งรับมากกว่าเชิงรุกของโนรา และความสามารถในการผสมผสานและปรับเปลี่ยน เป็นต้น

ความคิดในการพัฒนาโนรา

เมื่อใช้คำว่า “พัฒนา” ในงานใดหรือในเรื่องใด เรามักจะคิดถึงคำว่า “ถ้าหลัง” ควบคู่ไปด้วย แต่การใช้คำว่าพัฒนาในที่นี้ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงแค่นั้น ความคิดของผู้เขียนในเชิงพัฒนา ก็คือ พยายามที่จะหาคำตอบว่าโนราดำรงอยู่อย่างไรในปัจจุบันและจะเป็นอย่างไรในอนาคต โดยไม่สูญเสียเอกลักษณ์เดิมไปมากนัก

การเปลี่ยนแปลงของโนราจากแบบดั้งเดิมประสบปัญหาการไม่ยอมรับของคนบางกลุ่ม ทั้ง ๆ ที่โนราก็เหมือนกับการละเล่นอื่น ๆ ที่เปลี่ยนแปลงมาตลอดเวลา นักวิชาการมักอ้างว่าการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนานั้นเป็นการทำลายเอกลักษณ์ดั้งเดิมของโนรา ในประเด็นนี้ ถ้าทุกฝ่ายมีความเข้าใจว่าการเปลี่ยนแปลงเป็นเรื่องธรรมชาติเป็นสิ่งที่ปกติธรรมดา ทุกสิ่งทุกอย่างย่อมมีการเปลี่ยนแปลงไปตามบริบทหรือกาลและเทศะ ซึ่งโนราก็ควรจะเป็นเช่นนั้น แต่สิ่งที่ควรคำนึงก็คือ การเปลี่ยนแปลงของโนราควรที่จะค่อยเป็นค่อยไป มิใช่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เพื่อสนองความต้องการของใครหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งใช่หรือไม่ การเปลี่ยนแปลงอย่างค่อยเป็นค่อยไปโดยมีการสอดประสานอย่างลงตัวระหว่างศิลปินกับผู้เสพยาและผู้แสวงหาผลประโยชน์จะช่วยให้อัตลักษณ์ของโนราดั้งเดิมมีการปรับเปลี่ยนอย่างมีวิจรรย์ญาณ นั่นคือ การอยู่รอดและด้วยวิธีนี้โนราก็จะสามารถพัฒนาอย่างต่อเนื่องอีกด้วย

การแสดงโนราในสมัยก่อน

ความปรารถนาที่จะพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงโนรา ควรจะมาจากส่วนลึกของความรู้สึก ไม่ใช่เหตุผลในการเปลี่ยนแปลงเพียงเพื่อความแปลกใหม่ เพื่อความจำเป็นทางเศรษฐกิจ หรือเพื่อสนองกิเลสจากการท่องเที่ยวเท่านั้น ทั้งนี้เพราะว่าความแปลกใหม่อาจจะไม่ใช่วัตถุประสงค์ที่จะรักษาวินัยของโนราเอาไว้ได้ ผู้คิดค้นปรับเปลี่ยนจึงต้องตระหนักในสิ่งดังกล่าวให้มาก และจะต้องมีความรู้ซึ่ง มีความรับผิดชอบ มีความซื่อสัตย์ต่อความหมายดั้งเดิมของโนรา ในขณะเดียวกันจะต้องมีความแตกฉานในการสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ สามารถแสดงความรู้สึกในส่วนลึกของโนราที่มีต่อสังคมได้อย่างชัดเจนด้วย การรับรู้หรือสัมผัสกับโนราแต่เพียงผิวเผินย่อมเป็นอันตรายอย่างยิ่งต่อการปรับเปลี่ยนโนรา

สิ่งสำคัญในการพัฒนาหรือปรับเปลี่ยนโนราคือ การคงรูปแบบเดิมเอาไว้ การทำเช่นนี้ก็เพื่อแสดงสาระความรู้และปรัชญาของโนรานั้นเอง ขณะเดียวกันก็ต้องคำนึงถึงความสามารถตอบสนองต่อผู้สหายรุ่นใหม่ในปัจจุบันด้วย การเปลี่ยนแปลงของโนราจึงควรทำเฉพาะบางส่วน ไม่ใช่เปลี่ยนแปลงศิลปะดั้งเดิมเสียทั้งหมด และโนราที่เปลี่ยนแปลงแล้วจะต้องยังคงแสดงออกทางอารมณ์ของโนราดั้งเดิมได้เป็นอย่างดี

ด้วยเหตุดังกล่าว การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาโนรา อันเป็นศิลปะพื้นบ้านภาคใต้ดั้งเดิม จึงควรดำเนินการด้วยความอยากที่จะอนุรักษ์และส่งเสริมควบคู่ไปด้วย เหตุผลที่ต้องทำเช่นนี้ก็เพราะเนื่องจากโนราเป็นนาฏศิลป์พื้นบ้านที่เป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและ

ความภาคภูมิใจของคนในท้องถิ่น แต่อย่างไรก็ตามในความภาคภูมิใจนั้นควรตระหนักถึงความสำคัญในการติดต่อแลกเปลี่ยนกับวัฒนธรรมใหม่ (ต่างชาติ) และในขณะที่มีการแลกเปลี่ยนควรปกป้องมิให้ถูกย่ำยีจากคนไทยด้วยกันและการถูกกลืนหรือย่ำยีจากวัฒนธรรมต่างชาติด้วย

การแต่งตัวโนราและท่ารำของโนรายก ชูบัว และโนรากัญญา นางรูอาช

สู่ทางการอนุรักษ์

การศึกษาวิจัยอย่างเป็นระบบเป็นวิธีหนึ่งที่น่าสนใจในเชิงอนุรักษ์โนราจะต้องใฝ่รู้และพึงกระทำ ทั้งนี้เพราะว่าการศึกษาวิจัยช่วยให้ได้ข้อมูลระดับลึกที่เป็นประโยชน์ในการอนุรักษ์เปลี่ยนแปลงและพัฒนา

การศึกษาวิจัยวัฒนธรรมเป็นเส้นทางสำคัญที่นอกจากช่วยให้เกิดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมแล้ว ยังช่วยให้เกิดความเข้าใจถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมอันเป็นวิถีชีวิตของมนุษย์ที่เกิดจากระบบความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ มนุษย์กับสังคม และมนุษย์กับธรรมชาติ ได้เข้าใจสาระรูปแบบที่เป็นระบบความคิด วิธีการโครงสร้างทางสังคม สถาบัน ตลอดจนจนแบบแผนและทุกอย่างที่มนุษย์สร้างขึ้น งานวิจัยทางวัฒนธรรมจึงมีคุณค่าอย่างยิ่งต่อการดำรงอยู่ร่วมกันในสังคม

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับโนรา อาจจะเริ่มจากการศึกษาผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีประสบการณ์ทางการแสดงโนรามานาน ด้วยการสนทนา สัมภาษณ์และสังเกตในระดับลึกให้ได้ข้อมูลมากที่สุดทั้งในรูปทสนทนา บทสัมภาษณ์เอกสารและสื่อดิจิทัล การสนทนาอย่างไม่เป็นทางการและการสัมภาษณ์ดังกล่าวจะช่วยให้ทราบถึงทัศนคติ บรรทัดฐาน ค่านิยม

และเทคนิคของศิลปินหรือผู้แสดงแต่ละคนได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ อาจจะศึกษาวิจัย หลักฐานเรื่องราวอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโนรา เช่น นิทาน เทพนิยาย ตำนาน เรื่องเล่าต่าง ๆ หรือ ศึกษาจากหลักฐานบันทึกต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโนรา และสิ่งปรากฏแก่สายตา เช่น ภาพถ่าย ภาพเขียน ภาพพิมพ์ จิตรกรรม ประติมากรรมในอดีต ก็ได้

นอกจากการศึกษาวิจัยแล้ว การอนุรักษ์โนราจะต้องใช้การปฏิบัติอย่างจริงจัง การปฏิบัติการดังกล่าวควรจะได้จากการนำผลของการศึกษาวิจัยโนรานั่นเองมาปรับใช้หรือ คำนึงประดิษฐ์ให้นำสนใจ โดยเฉพาะกับผู้คนร่วมสมัย สิ่งที่ต้องพิจารณาในการประดิษฐ์ หรือปรับใช้ให้นำสนใจ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงลักษณะบางอย่างของโนรา เพื่อให้เกิด ความหลากหลายขึ้น ซึ่งจะช่วยให้คนดูไม่เกิดความเบื่อหน่าย การสร้างรูปแบบให้สั้น กระชับ หลีกเลียงการซ้ำทำ ตัดการเคลื่อนไหวที่ไร้ความหมายออก หรือคิดรูปแบบใหม่เพื่อใช้ในโอกาส ต่าง ๆ ลักษณะเช่นนี้จะทำให้การแสดงโนรามีพลังในการแสดงความรู้สึกและกระทบใจผู้ชม มากขึ้น นอกจากนี้ อาจจะมีการเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงความแปลกใหม่ที่ไม่มีในโนราดั้งเดิม ทั้งเทคนิคและลีลาการเคลื่อนไหวในรูปแบบใหม่เข้าไปในโนราก็ได้

การเปลี่ยนแปลงของนาฏศิลป์พื้นบ้านมีอยู่ตลอดเวลา เราไม่อาจยับยั้ง ความเปลี่ยนแปลงนั้นได้ แต่ความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงอยู่ที่ว่า เรารู้วิธีการเปลี่ยนแปลง และเหตุผลที่ต้องเปลี่ยนแปลงนั้นหรือไม่ กรณีของโนราเป็นกรณีหนึ่งที่เกี่ยวข้องต้องสำนึก ในข้อนี้ ความรู้และความใจกว้างของศิลปิน รวมทั้งนักวิชาการและประชาชนผู้สเปย์จะมี ส่วนอย่างสำคัญต่อการยอมรับสภาพดังกล่าว และนั่นคือคำตอบว่าโนราจะดำรงอยู่อย่างไร ในปัจจุบันและอนาคต โดยไม่สูญเสียเอกลักษณ์เดิมมากนัก

บทสรุป

ท่านผู้รู้ทางคติชนวิทยาของเมืองไทยท่านหนึ่ง กล่าวว่า การศึกษาวัฒนธรรม จักต้องนำพาผู้ศึกษาให้เข้าใจความหมายและคุณค่าของชีวิต ไม่ใช่ศึกษาวัฒนธรรมเพื่อตัวมันเอง และจักต้องศึกษาโดยไม่ติดกรอบความหลงมงายอยู่กับอัตตานิยม วัฒนธรรมนิยม และท้องถิ่น นิยม ทั้งนี้เพราะวัฒนธรรมเป็นวิถีชีวิตร่วมของกลุ่มชน ในสิ่งแวดล้อมหนึ่ง เป็นไปในลักษณะ องค์กรรวมที่เป็นภาพเคลื่อนไหว (Dynamic) บนพื้นฐานของวัฒนธรรมในแต่ละพื้นที่มีรากเหง้า ที่แสดงถึงการสืบสานกันมายาวนาน แสดงถึงความหลากหลายที่เกิดจากคนและธรรมชาติหรือ สภาพแวดล้อมสัมพันธ์กันจนตกผลึกเป็นองค์กรรวมอยู่ในกลุ่มชนต่าง ๆ ลักษณะดังกล่าว

เป็นปัจเจกของแต่ละกลุ่มคน เมื่อนำมาใช้ปฏิสัมพันธ์กับผู้คนและสิ่งแวดล้อมก็จะเป็นพลวัตที่ซับซ้อน ครั้นเมื่อสัมพันธ์กับคนต่างชุมชนก็สลับซับซ้อนยิ่งขึ้นอีก เพราะพื้นฐานของจุดต่างหรือความเป็นปัจเจกนั้น บางครั้งยากจะหาแนวทางที่จะนำมาผสมผสานกันได้ อย่างไรก็ตาม หากการศึกษาวัฒนธรรมมุ่งเข้าใจความหมายและคุณค่าของชีวิต ไม่ติดกรอบความหลงมกยอยู่กับอัตตานิยม วัฒนธรรมนิยม และท้องถิ่นนิยม การศึกษาวัฒนธรรมเพื่ออนุรักษ์และพัฒนา ก็น่าจะเป็นเส้นทางที่จะกระทำให้วัฒนธรรมดำรงอยู่ได้ในภาวะการเปลี่ยนแปลงของปัจจุบันและอนาคต

วัฒนธรรมโนรากับการอนุรักษ์และพัฒนาที่กล่าวมาข้างต้นเป็นการนำเสนอเพื่อใช้เป็นทางเลือกหนึ่งโดยเน้นเรื่องความสำนึกในรากเหง้าวัฒนธรรมของตนเอง ความภูมิใจในคุณค่าและความสามารถในการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสถานการณ์ที่เป็นจริงของปัจจุบัน โดยไม่ทำให้วัฒนธรรมสูญเสียความหมายและความสำคัญดั้งเดิม เส้นทางนี้อาจจะทำให้เกิดความสับสนยิ่งขึ้นหรืออาจจะยังประโยชน์ก็เป็นได้ ขึ้นอยู่กับว่าผู้ใช้ถึงพร้อมด้วยปรีชาญาณ ปฏิบัติ และปฏิเวธ ซึ่งตั้งอยู่บนฐานของการมองคน/วัฒนธรรม โดยไม่ละเลยมิติของพื้นที่เวลาและความเป็นไทยในวิถีคิด

เอกสารอ้างอิง

- กิ่งแก้ว อัดถากร. (2556). **ปรัชญาอมตะ**. (แปลจากฉบับภาษาอังกฤษของแอลดีสฮักสตีร์).
นนทบุรี: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- Truong Thi Hang. (2559). รายงานการวิจัยชีวประวัติประธานาธิบดีโฮจิมินห์
ตั้งแต่ พ.ศ. 1890 – 1945: การสังเคราะห์เชิงคติชนวิทยา. ลำปาง: มหาวิทยาลัย
ราชภัฏลำปาง.
- ชวน เพชรแก้ว. (2540). “ปัจจุบันและอนาคตของโนรา” ใน *ที่ทรงศรัทธาวัฒนธรรม*. นนทบุรี:
อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ชวน เพชรแก้ว. (2558). (บรรณาธิการ) *สืบทอดสวายน งานวัฒนธรรมภาคใต้*. เชียงใหม่:
บลูมมิ่ง ครีเอชั่น.
- พรศักดิ์ พรหมแก้ว. (2540). “การละเล่นพื้นบ้าน: บทประมวลเพื่อเสนอภาพรวม”
ใน *ที่ทรงศรัทธาวัฒนธรรม* นนทบุรี: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- สุธิวศ์ พงศ์ไพบูลย์. (2542). “โนรา” ใน *สารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคใต้ เล่ม 8*
หน้า 3871 – 3896 *มูลนิธิสารานุกรมวัฒนธรรมไทย*. นนทบุรี: อมรินทร์
พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

**Traditional Dance in Malang:
Its Changes, Existence, Challenges and Continuity
in the Globalization Era**

Suparmi¹ and Gatut Susanto²

¹Universitas Islam Negeri Maulana Malik Ibrahim Malang
Jalan Gajyana 50, Malang 65144, Indonesia
E-mail: amisuparmi77@gmail.com

²Universitas Negeri Malang
Malang Jalan Semarang 5 Malang 65145 East Java, Indonesia
E-mail: gatutus@yahoo.com

Abstract

There is such as a big worry that the globalization will negatively affect the existence of the traditional dance as a part of the performing arts. In this case, the traditional dance faces some challenges to survive in this globalization era. This phenomenon happens in Malang – East Java, Indonesia. As an educator, an artist as well as an art practitioner, we are challenged to reveal this phenomenon into a small research study. In line with this, this study aims to investigate the changes, existence, challenges, and continuity of traditional Malang dance – in this case ‘Malang Mask Dance’ (or locally called as ‘Tari Topeng Malang’) – in this globalization era. This is a qualitative study where a descriptive method is used. Participatory observation, in-depth interviews, and literatures studies were used to gather the data. The result of

the study showed that Malang Mask Dance still exist; moreover, it has received a good response from the people and gained popularity. It happens because of some reasons. First, the existence of the traditional dance still has manifest functions such as a vow ritual, a breadwinner, an entertainment, and as a form of social solidarity. Besides, the generation process is well-managed. In addition to these two, the traditional dance is being preserved in the many schools which flourish not only in the level of elementary and secondary school where the traditional dance becomes one of the elective subjects, but also within the government scope which also supervises art and dance academies.

Keywords: Malang dance, Change, Existence, Challenge, Continuity

Introduction

Traditional dances in Indonesia reflect the country's diversity of ethnicities and cultures. There are more than 700 ethnic groups in Indonesia. Traditional dances have long lived in the midst of public life in accordance with its ethnic groups. Each ethnic group has its own dances; hence, the total number of dance in Indonesia is more than 3,000 Indonesian original dances. Every dance is unique and different from one region to another. Traditional dances in Indonesia have been born, lived and grown with the society in which this dance exists. Several of traditional dances such as Javanese, Balinese, Sundanese, Minangkabau, Palembang, Aceh, and many other traditional dances are old dances, yet they also living and dynamic dances. Certain traditional dances might be centuries old, while some others might be created less than a decade ago. The creation of the new dance choreography with the frame of respected traditional dance and discipline is still possible to do. As a result, there are some newly-created dances or they are known as contemporary dances. Thus, the Indonesian dances can be divided into two types – traditional dance and contemporary dance. The contemporary dance could be the rediscovery and the revival of lost traditions or a new interpretation, inspiration, and exploration of traditional dances.

In regard to Javanese dance performance; it is really extravagant and beautiful performing art that shows high-class quality. The beautiful dance, the elegant performers, the colorful dresses, the magical gamelan music, and the stage create a perfect combination. Among the traditional dances in Indonesia, traditional Malang dance is very popular dance in Java since it has its own characteristics that are different from that of other cities in Java. One of the well-known dances is 'Malang Mask Dance' (or locally called as 'Tari Topeng Malang'). It is one of the art performances that have been living within the society in Malang, East Java. This dance refers to the presence of *dalang* who

is a performer and mastermind of the story and the artists who wear a mask in their performances. The word *topeng* (mask) comes from the word '*tup*', which means 'closed' (*Ensiklopedia Tri Indonesia*, 1986). However, 'topeng' dances are not always used to mention a performance in which a mask is used. For example, a performance that uses a mask like *Wayang Wong* (puppet people) in Yogyakarta and Bali is not called '*topeng*'. In contrast, there is a performance that does not use a mask like in Betawi, but it is called as '*topeng Betawi*'. It means that the term '*topeng*' is sometimes defined narrowly, but it can be defined broadly as well.

Regarding to Malang Mask Dance, there are some dances that do not use the mask as well, namely: *Beskalan Putri*, *Beskalan Putra*, *Bedayan*, *Sekar Sari*, *Kebar Malang*, *Senggot Tengger dance*, etc. These dances are usually performed before the *Wayang Topeng* or Mask Puppet drama begins. Malang Mask Dance is a cultural icon that reflects the character of Malang that generally tells folktales or fragments of stories on various things, especially Panji stories as there are many inspirational values in it. However, along with times, there are many people state that Malang Mask Dance's existence is decreasing because of the modernization; that is why, we - as young generations, art practitioners, and artists in Malang - have the responsibility to maintain the existence of Malang Mask Dance and build the pride of Malang Mask Dance in the society.

Accordingly, the Malang Mask Dance is interesting to be investigated further. Regarding to such notion, the researcher is interested to review it, and the writing will focus on the changes, existence, challenges and the continuity of Malang dance in facing the globalization era. The researcher's motivation to discuss this problem is due to a sense of concern about the condition of Malang Mask Dance; even though the performance has been raised back, up to this point, it has not really existed in the society. There is a huge

expectation from the researcher that Malang Mask Dance, which has unique characteristic, can later be well-known by general people and got more attention from the government and art practitioners, so that the existence of Malang Mask Dance can ‘survive’ in the globalization era, and the continuity itself is prominently stable in the future.

Methods

This research employed a descriptive qualitative method, that is, to explore the changes, existence, challenges and the continuity of traditional Malang Mask Dance in Malang Regency. To obtain the data, both direct and indirect observation techniques were used. As the main instrument in data collection, the researcher was equipped by noting tool, interview guide, audio and visual recorder. The data were then tracked by using interviews and literature reviews. The subjects of the research were 10 Malang Mask artists, arts practitioners, educators and students of performing art and traditional dance. The researcher’s credibility and the data validity were examined using triangulation technique and discussions with colleagues. The technique of analysis employed was interpretative one to look for the answer to the problem based on relational analogy; the statements arising were correlated to the phenomenon from the result of observation, informant statement and finding from informants’ personal notes and document.

Results and Discussion

A. The Changes of Traditional Dance in Malang, East Java

The performance art of Malang Mask Dance is different from other dances because it is the results of a combination of culture in Central Java, West Java and East Java. Besides, the roots of Malang Mask Dance contain

dynamic elements such as Javanese, Madurese and Balinese music (Purwa, 2010). As mentioned by Karimun in Bende magazine (2003), the characteristic of Malang Mask Dance relies on the movements of the dance that is 'patah-patah' or step by step movement. This characteristic is known as Malangan style. According to Nurhan (2008), Malang Mask Dance has six characters, namely: *Klono*, *Bapang*, *Asmoro Bangun*, *Sekartaji*, *Gunung Sari* and *Ragil Kuning*. *Klono* is described as the nature of greedy and arrogant, *Bapang* is the nature of wise character, *Asmoro Bangun* as an epitome of beauty, *Sekartaji* is symbol of purity, while *Gunung Sari* and *Ragil Kuning* are the symbol of the human kindness.

Different from the era of Kanjuruhan Kingdom with the king of Gajayana, a mask made of stones or gold is used for rituals. However, as the time goes by, masks are made of wood. The function of the dance also changes; it is now used to welcome the special guests and open official ceremony. Nonetheless, in the Singasari Kingdom, the function of the mask dance remains the same that is for rituals. The story of the dance itself takes place till Majapahit kingdom.

In relation to the development of Malang Mask Dance, the main function of the dance is as a means of entertainment which tells about *Panji* stories. Most artists create beautiful form of performing art – in this case dance – for the purpose of pleasure, either for themselves or others. As stated by Hadi (2000), most common people associated with performing art have the core meaning of none other than 'pleasure'. Consequently, Malang Mask Dance is long awaited by the society since it provides entertainment or pleasure for the artists, for the society, as well as for the playgoers.

As an entertainment, Malang Mask Dance is human nature. It can be seen from the figures shown in Malang Mask Dance, which use various symbols of expressions, such as crying, laughing, sad, shy, etc. In addition to the use of

the expression, colors of the mask have a deep meaning. The white color means pure, green symbolizes prosperity, yellow means clean, while red shows the feeling of anger and cunning. The other symbols that also have a meaning come from the shape of nose which is long and also there are eye basket or big eyes (Sudarsono, 1974).

Some other changes are done in relation to the duration of the dance performance. Since Malang Mask Dance origins from ‘*Wayang Topeng Malang*’ or ‘*Malang Mask Puppet*’ with the duration of the performance needs more than 5 hours; then, the duration of the performance is reduced to avoid the boredom of the people, and to fulfill the need of the society. Therefore, the long dances from the Mask Puppet are separated into some dances with the shorter duration.

B. The Existence of Traditional Dance in Malang, East Java

Based on the results of the observation and interview to the subjects of the study done by the researchers, the performing art of Malang Mask Dance still exists. It is proved from good responses from the society, making it gained popularity. It happens because of some reasons. First, the existence of the Malang Mask Dance still has manifest functions, such as a vow ritual, a breadwinner, an entertainment and as a form of social solidarity. Second, the generation process is well-managed. The existence of Malang Mask Dance is inseparable from the systematic endeavor shown by the senior artists and junior artists. Take for example, currently the young and the most popular Malang artist, Handoyo, cannot be separated from the previous generation. Handoyo’s father named ‘Taslan’ who is a famous artist in Malang. He created many new Malang Mask Dances and he is a Malang Mask Dance teacher. He also teaches the art of mask making. Moreover, Taslan’s father or Handoyo’s grandfather is the maestro of Malang Mask Dance. In short, it can

be said that the re-generation is well-succeeded.

Other ways to re-generation is by offering the curriculum system or local curriculum as the identity of each region. Traditional dances is, then, being preserved in all schools which flourish not only in the level of elementary and secondary school where the traditional dance becoming one of the elective subjects to be chosen as an extracurricular lesson, but also within the government scope that also supervises art and dance academies.

Another support given by the government to keep the existence of Malang Mask Dance is by providing art teachers an annual training to improve their ability in Malangan Mask Dances, both in new dances and in old dances. In addition, the government also fully supports the existence of Malang Mask Dance through department of education and culture by giving more attention as well as assisting the artists' community by building the dance studio to facilitate them to practice or create new traditional dances and giving a set of 'gamelan' or traditional music instrument needed by the artists. Besides, government also conducts Malang Mask Dance competitions that are done regularly for the students in all level from primary school level to university level to motivate students to learn Malang Mask Dance.

Government also gives a special gratitude to appreciate the artists' work, such as giving the appreciation to 'Mbah Karimun', one of the maestros of Malang Mask Dance. The President awarded him as a maestro of art conservationist Malangan in 2008. In supporting the existence of Malang dances, it is also done by private companies such as CSR. They assist the artists by giving financial support, training, helping as well as developing the dance costumes, etc.

The other reason regarding the existence of Malang Mask Dance which still survives nowadays is also because there are many artist communities formed and there is a great commitment and dedication from the artists

themselves. Take for example; there are numbers of senior artists of Malang Mask Dance who keep doing their works though it is not profitable. Besides, they have routine activities, such as teaching Malang Mask Dance, musical training and mask making. Furthermore, most of them are still willing to share their knowledge and experiences for free to all people who want to learn Malang dance. They also have a chance to regularly perform whether in the national and international seminar or other events as an opening and closing ceremony done in school, university, etc. This opportunity can be regarded as an appreciation to the performing art - Malang Mask Dance - to show their existence.

The existence and the continuity of Malang Mask Dance also cannot be separated with the role of mass media – newspaper, magazine, radio and television. Mass media has a big role in promoting and introducing Malang Mask Dance to the society both inside and outside Malang as well as to the world. Besides, social media such as Facebook, YouTube and many more also have the role in introducing the Malang Mask Dance to the world. All of them help to strengthen the existence of Malang Mask Dance.

C. The Challenges of Traditional Dance in Malang, East Java

In facing the globalization era, the main problem faced by the traditional performing art in Malang due to its development which is slow. It happens because a number of reasons. The first reason is due to both factors, external and internal factors. From the external factor, it is because there are many alternatives of entertainment which is cheaper and more diverse. While the internal factor lies on the long duration of Malang Mask dance, which is often boring for some audiences. However, this problem can be solved by lessen the duration of the performances.

The next challenge refers to the school that is still oriented on cognitive knowledge rather than psychomotor and affective domain. Therefore, most of the students prefer to take a private lesson than practice dancing or other art activities. Another challenge is how to avoid the influence of foreign or western culture to young people. Nowadays, young people or teenagers prefer to adopt the foreign culture such as K-Pop from Korea than Malang Mask Dance. Many of teenagers are proud of themselves when they can imitate the foreign culture. It happens also because of the influence of television which shows extensive of foreign culture. Moreover, with the rapid development of technology, young people prefer to spend their time in front of their laptop, cellphone and multimedia since they provide variety of games and other fun applications that make them lazy to come to art studio to practice dancing. In addition, young people think that joining traditional dance is '*kuno*' or ancient.

D. The Continuity of Traditional Dance in Malang, East Java

Performing art as a cultural product of society exists because it is needed by the people. Culture and society is a unity that cannot be separated. Equally, it happens to the performing art and the society. In its life, performing art depends on its people, how the society makes use of it and how people preserve it (Yanuartuti, 2014). Thus, the continuity of performing art – Malang Mask Dance – have always been associated with its function and changes since the society and time always changes which, then, influence the Malang Mask Dance.

In line with the explanation above, based on the result of the observation and interview, the researcher is optimistic that the continuity of Malang Mask Dance will be greatly stable. The results of the study showed that the continuity of Malang Mask Dance have been influenced by several factors. The

main factors in relation to the life and the continuity of Malang Mask Dance are the artists or performers, its supporters, and the development of the art itself.

Other factors that affect the continuity of Malang Mask Dance are the society and the observers of the arts. Furthermore, it will be steady since there is a high support and clear guidance from both central and local governments such as improving the facilities and properties for art performances, establishing art and mask galleries which is widely spread out in the capital city of Malang as well as out of Malang regency, promoting Malang Mask Dance to the world and many others. In short, it shows that there is a big opportunity that Malang Mask Dance can survive and remain.

Conclusion

Malang Mask Dance is one of the art performances that still exist. It is proved from good responses from the society, making it gained popularity in Malang Regency, East Java, Indonesia. There are some factors that influence the existence of Malang Mask Dance, like it has manifest functions which are different from the functions of Malang Mask Dance in the past. In other words, the functions itself are changing – it is as a vow ritual, a breadwinner, an entertainment and as a form of social solidarity. Besides, the generation process is well-managed. It is proved that government includes the Malang Mask Dance to be preserved in schools level ranging from elementary and secondary school where the traditional dance becomes one of the elective subjects in the form of extracurricular lesson and the government also supervises art and dance academies.

However, in the globalization era, the development of Malang Mask Dance has a big problem due to its development which is still slow. The problems come from both external (there are many alternatives of

entertainment which is cheaper and more diverse) and internal factors (the long duration of the performances). When it is solved and got a big support from the government, the society as well as art practitioners, without any doubt, then, the existence and the continuity of Malang Mask dance will be greatly stable in the globalization era.

References

- Hadi, S. (2005). **Sosiologi Tari**. Yogyakarta: Pustaka.
- Nurhan, K., et al. (2008). **Maestro Seni Tradisi**. Jakarta: Departemen kebudayaan dan Pariwisata RI.
- Purwa, D. G. D. (2010). **Kesenian Tari Khas Malang**. <http://dymasgalih.wordpress.com/tag/malang/>
- Soedarsono. (1974). **Beberapa Catatan Tentang Seni Pertunjukan Indonesia**. Yogyakarta: Konservator Tari Indonesia.
- Yanuarti, S. (2014). The Life od Mask Puppet in Jombang: Its Function and Continuity. **Jurnal Komunitas 6** (2). 189 – 196.